

TAURĪKIS

Piektdien, 2000. g. 7. janvārī

- 6. -

Fols Krīkā

TIMEKĻA IETEKME IKDIENĀ

Ceturtdienas rītā Arnis un Daina Grosi stāstīja par interneta ietekmi ikdienā.

Internets jau ir burbuļojies kādus trīsdesmit gadus Amerikas aizsardzības iestādēs un universitātēs, bet tikai pēdējos gados tas ir iegājis vispārējā sabiedrībā un rezultātā atstājis tik lielu iespaidu, ka jau kādi 80000 cilvēku to lieto Latvijā un gandrīz 3 miljoni Austrālijā. Skaitis turpina augt ātrāk nekā jebkura cita tehnoloģija – tik ātri, ka Internets ir panācis tādu piekrišanu sabiedrībā pēdējos četros gados, ko radio ieguva 38 gados un televīzijai 13 gados. Šis Interneta fenomens mums sniedz jaunus veidus kā izglīties, iepirkties, sazināties un veikt biznesu. Iespējas vairs nav ierobežotas un ar katru dienu parādās kāds jaunāks veids kā izmantot šo tehnoloģiju.

Pirms diviem gadiem, kad sāka vairumā parādīties mājas lappuses (Web pages) latviešu valodā mums radās ideja – ka nevajadzētu turēt savu sveci zem pūra bet atklāt arī citiem to, ko mēs esam atraduši. Mūsu mērķis bija – pielietot šo tehnoloģiju, kas mums bija pieejama – un radīt publikāciju, kas tuvina latviešus visā pasaulē – gan tos, kas dzīvo Latvijā, gan tos, kas ir atsvešinājušies no latviešu sabiedrības, kā arī tos, kas dzīvo tādās vietās pasaulē, kur nedzīvo citi latvieši, jeb ja dzīvo, tad par tiem neviens nekā nezina. Lai publikāciju arī neierobežotu ļaudis valodas ziņā, izvēlējamies to izdot angļiski, jo tā ir kļuvusi par internacionālu valodu un arī Latvijā ļaudīm ar tīmekļa (World Wide Web) pieslēgumu pārsvarā ir angļu valodas zināšanas. Mums šķiet, ka savu mērķi esam arī panākuši, jo patreiz mūsu izdevumam ir apmēram 3000 lasītāju visā pasaulē – pārsvarā Amerikā un Kanādā un Austrālijā, bet ir arī lasītāji, kas dzīvo tik eksotiskās vietās kā Argentīna, Japāna, Ķīna, Fiji un Dienvidāfrika.

Izdevumā LatBits <http://www.deksoft.com.au/latbits> mēs reizi mēnesī pa e-pastu jeb elektronisko pastu (e-mail) izsūtām informāciju lasītājiem galvenokārt par jaunatrastām mājas lappusēm un publicējam rakstus, kur ir sīkāk iztirzāti specifiski temati, sakarā ar latvisko tīmekli, kā arī par datoru ieviešanu Latvijā. Kad paši tā nopietnāk pirms diviem gadiem sākām rakņāties pa Internetu, bijām patīkami pārsteigti, ka daudzas firmas Latvijā jau bija izlikušas savu "izkārti" tīmeklī – bet diemžēl informācija, ko tur bieži varēja atrast nebija sevišķi aizraujoša vai informācijas bagāta. Ar laiku lietas ir mainījušas un tagad jau daudzām organizācijām un firmām ir izgatavotas mājas lappuses, kuras tiešām vērts apskatīties. Un īpaši par valsts iestāžu mājas lappusēm – vienmēr priecājamies, ka Internetā no Latvijas birokrātijas labirinta ir iespējams izvilkēt vairāk informācijas, kā būtu iespējams atrast Latvijā uz vietas.

Kas tad dabūjams latviešu Internetā? Var klausīties Latvijas radio un skatīties Latvijas TV, gan valsts staciju (Panorāmu var noskatīties katru dienu) gan LNT. Var uzzināt, kāds šodien laiks Rīgā, vai Liepājā, vai vienalga, kurā citā pilsētā Latvijā. Pēdējās ziņas Latvijā var nolasīt no daudzām mājas lappusēm – dažas informāciju sniedz par brīvu, daudzas par maksu. Diemžēl lielākā daļa Latvijas avižu piem. Diena, Lauku Avīze, Baltic Times un citi, kas atrodams Internetā ir tikai pieejamas caur Lursoft datubāzi, kas prasa maksu par saviem pakalpojumiem. Izņēmums ir Neatkarīgā Rīta Avīze. Var arī pievienoties pie daudz dažādiem latviešu vēstkopām (mailing lists), kas ir Interneta forumi, kuros var ar latviešiem visā plašā pasaulē iztirzāt un izdebatēt visvisādus tēmas. Un ja negribi pats piedalīties, vari nolasīt to, par ko citi ir izstrīdējušies un pabrīnīties, paraizēties, padusmoties vai pasmieties. Var mācīties latviešu valodu tīmeklī – iemācīties elementārus izteicienus latviešu valodā – ar pareizo izrunu, iegūt informāciju par latviešu valodas intonāciju un citām valodas niansēm. Var uzzināt visu iespējamo par Rīgas atrakcijām – baznīcām, izstādēm, koncertiem, operu un teātri un vairs nevar aizbildināties, ka nebija informācijas par zināmu izrādi. Latviešu mūziku arī var atrast – gan moderno – kur mūzikas aģentūras, rokgrupas un skaņu ierakstu studijas sniedz pasaulei informāciju (Turpinājums 2. lappusē)

par sevi, gan klasisko, kā arī latviešu tradicionālo folkloras ansambļu mūzikas ierakstus.

Ārpus Latvijas daudz Ziemeļamerikas un Kanādas latviešu organizāciju, piem. PBLA, ALA, LNAK, ALJA, LNJAK, Garezers un citi, ir jauno Internet tehnoloģiju jau sākušas izmantot un sagatavojušas savas lappuses. Ļoti vērtīga un informācijas bagāta lappuse tēmeņa Īpaši Amerikas un Kanādas latviešiem ir Sveiks.com. Tur katru nedēļu informācija tiek papildināta ar jaunākām ziņām, sarīkojumu kalendāru, latviešu grāmatu un kompaktdisku aprakstiem, e-pasta adrešu sarakstu un vēl daudz citas noderīgas lietas. Laika avīze arī pašlaik kaļ plānus drīzumā publicēt šo laikrakstu Internetā.

Mazliet par to, kas notiks ļoti tuvā nākotnē. Jau nākamgad parādīsies plaukstdatori (hand-held computers), kā piemēram PalmPilot un mobīlie telefoni ar globālā datortīkla pārlūkprogrammām (Web browsers). Šīs jaunās ierīces, kam nav vadu, kļūs populārāki kā personālie datori, jo tos varēs ņemt līdzi un no tiem būs iespējams nosūtīt un saņemt elektronisko pastu kā arī piekļūt tīmeklim. Tuvākajos mēnešos no šīm bezvadu ierīcēm (mobile devices) varēs veikt naudas pārskaitījumus, saņemt informāciju par bankas kontu un kredītkaršu bilanci, automātiski samaksāt visus rēķinus, saņemt vietējās un starptautiskās CNN ziņas, naudas kursus un vēl veselu virkni citus datus. Nākotnē tehnoloģijā mums pašlaik ir neizbēgama – nekavējieties un iepazīstieties ar Internet šodien. Informācijas revolūcija ir tikai sākusies!

Amis un Daina Grosi

**Miļš puisītis, Ingus vārdā,
Devās laivā ezerā;
Tīrs, brašs, gaišu seju,
Stalts 3 x 3 cepurē.**

**Pēcpusdiena uz beigām nāk,
Te puisis savāds kalnā kāpj.**

Vai Ingus tas?

**Ak, puisīt, kā tu pārvērties,
Tik slapjšs un mērcēts,
Brūni svītrots, dubļos vārtīts,
Pazīstams vairs tik tavs
smaids.**

**Velc tik draudziņ' drēbes nost,
Kas tevi tadu vāgī ņems?
Ingus tikai smeļ un smeļ,
Prieki lieli visiem bij.**

SLAPJAIS INGUS

Izbraukums uz Gai ezeru.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA * AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Turpinājums: Pēc izsmeļošām intervijām kurās ½ X ½ dalībnieki intervēja viens otru, starp citām intresantām atklāsmēm bija, ka

Paulam vismīļākais ēdiens ir rīsi un vismīļākais dzīvnieks ir lācis, kuram viņš dotu vārdu Pūkainis. Pauls uz vakariņām gribētu lūgt tēti, mammu, Paulu un lāci!

Leo ļoti garšo pica un viņš gribētu piedalīties judo sacensībās olimpiādē. Ja Leo būtu jāpaliek vienam uz salas, viņš ņemtu līdzī mašīnu, telti un cepuri.

Emīlam vismīļākais ēdiens ir šokolade un viņš uz nākošo dzimšanas dienu gribētu skrituļdēli. Ja viņš varētu dzīvot jebkurā pilsētā visā pasaulē, Emīls izvēlētos Alice Springs.

Daris ļoti gribētu iegādāties sev McLaren F1 roadste, melnā krāsā. Olimpiādē viņš vēlētos piedalīties polo sacensībās un viņš saka ka, viņa vismīļākais dzīvnieks ir mērkaķis ar trim galvām!

Ingus nākošā dzimšanas dienā vēlētos sudraba krāsā Aston Martin DB7. Viņa vismīļākais dzīvnieks ir zilonis, kuram viņš dotu vārdu "Chief Wiggum".

Alexandrs gribētu sev nopirkt sudraba krāsā 8 series BMW ar reģistrāciju TARGET. Viņa vismīļākais dzīvnieks ir Lielais putns kuru viņš arī sauc par Lielo putnu!!

Natašai vislabāk garšo maize un ja viņai būtu jāpaliek vienai uz salas, viņa ņemtu līdzī siltas drēbes, telti un ateju. Ja viņa varētu pārvērsties par jebkuru dzīvnieku, viņa gribētu kļūt par ledus lāci jo tie ir aizsargāti.

Laima gribētu piedalīties peldēšanas sacensībās olimpiādē un, ja varētu pārvērsties par jebkādu dzīvnieku, viņa gribētu būt kaķis. Viņa uz vakariņām lūgtu mammu, papu, Antru un Daīlu, ja būtu jāizvēlās tikai četrus ciemiņus.

Pieaugušie baida Gai ezeru

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA * AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Ugunskurs

Psīhiatriska labklājība

Alfreds Leitmanis, trešdien 5. janvārī iepazīstināja 3x3 saimi ar psīhiatrijas slimību ārstēšanas metodēm. Daudz no uzskatiem un pieejām ko lieto psīhiatrijā izraisa kā interese, tā arī bailes gandrīz katrā cilvēkā. Tas notiek tādēļ, ka bažas par "sajukšanu prātā", zaudējot kontroli par savu prātu, ir tik tuvas mums visiem tādēļ, ka robeža "kļūt trakam" var likties ļoti tuvu.

Ar vispārēju garīgās veselības pārskatu un arī garīgās veselības zaudējumu referents parādīja šādu bažu aplamību.

Referents iesāka ar jautājumu virkni:

1. Kā būt psīhiatriski garīgi veselam?
2. Kas padara psīhiatriski neveselu?
3. Ko īsti nozīmē "nevesels"?
4. Ko var darīt lai nevesels kļūtu vesels?

Neapšaubāmi noteicošais un labākais lēmums ko kāds var darīt lai noteiktu psīhiatrisku veselību vai veselīgu stāvokli ir - izvēlēties veselīgus vecākus. Jo sevišķi - izvēlēties vecākus un abu vecāku vēsturi, kur nav iepriekšējas psīhiatriskas slimības.

Lielākajai psīhiatrisko slimnieku daļai ir stingra iedzimta nosliece uz šīm kaitēm. Sevišķi bieži ir jūtu traucējumi, *schizofrenija (vajāšanas mānija)* un raizes, vēl vairāk pārmērīga raizēšanās par viskautko (*generalised anxiety disorder*).

Jāizvairās no priekštečiem kam:

- ģimenēs ir bijusi pašnāvība,
- laiks kas pavadīts psīhiatriskā aprūpē,
- alkoholisms un citi addiktīvas uzvedības,
- uzkrītoša baiļu izrādīšana,
- uzkrītošas apsēstīgas rūpes vai compulsīvas izdarības,
- ilgi laika sprīži ar uzkrītošu iegrimšanu sevī vai savāda izturēšanās.

Ja jūsu vecākiem nav bijusi neviena no šīm pazīmēm, tad varat nomierināties. Daļēji tā ir atbilde jautājumam kas dara cilvēku neveselu. Mēs varam spert pozitīvus soļus lai uzturētu psīhiatrisku veselību.

Sekojošā vispārējā pieeja var noderēt katram:

1. Vispārīgi laba veselība - jo mīēsas slimības var vest uz garīgu slimību.
2. Ejot soli tālāk: labi attīstīts ķemēnis dod zināmu aizsardzību pret vieglākām gara slimībām. Cēloņi tam nav gluži skaidri - varbūt endorfīni spēlē kādu lomu.
3. Doma, ka jāuztur mūsu dzīve kaut kādā jūtu līdzsvarā ir parastais un filozofiskais uzskats.

Visumā, tas nozīmē neļaut dažādiem spaidiem noteikt mūsu gaitas. Dažreiz tas, protams, ir neizbēgami. Ir pierādījies, ka neviena sabiedrība, reliģija, vai kāda filozofiska nostāja nav vairāk iedarbīga vai aizsargājoša pret nekā cita, bet ja jūsu dzīvei ir struktūra uz ko var paļauties, tad tas ir iespaidīgs veids slodzes samazināšanai.

Neizbēgamā slodze var padarīt pat veselāko personu psīhiatriski neveselu. Šāda pārmērīga slodze varētu būt kaŗš, mocīšana, zemestrīce. Ir arī daudzi vairāk parasti spiedieni, kā mīļa cilvēka, jo sevišķi bērna, nāve, smagi nelaimes gadījumi un tā tālāk.

Ja arī jūsu vecākiem nav iedzimta nosliece uz psīhiatriskām slimībām, jums tomēr ir varbūtība psīhiatriski saslimt. Varbūtību saslimt pastiprina spēcīga slodze ko var radīt kāda cita slimība vai kāds cits apstāklis kas pazemina vispārējo fizisko pretestību, piemēram alkohols. Katrs, ko māc pārmērīga slodze, var attīstīt psīhiatrisku slimību.

Psīhiatrisku slimību nosaka divas galvenās mērauklas - simptomi un normālas dzīves darbību traucējumi. Lielī (ekstrēmi) simptomi varētu būt halucinācijas un nepareizi uzskati (delusions). Mazāki simptomi ir pašnāvības domas, ierosmes trūkums, cenšanās trūkums, augsts sasprindzinājums, slikts garastāvoklis un baiļu sajūta.

Šie ir skaidri un saprotami traucējuma mēri. Parādās, bet daudz grūtāk mērami ir - nespēja koncentrēties, nogurums - saistīti ar miega trūkumu. Psīhiatriskās kaites ir īstenībā chroniskas kaites.

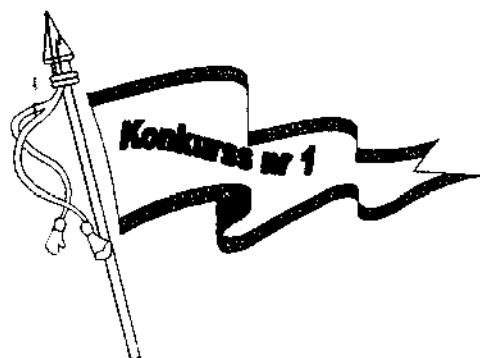
Jautājums, kas nodarbina lielāko daļu no mums, ir kā darīt neveselu veselu. Ārstēšana ietver, visas pašreizējās pieejas psīhiatriskā ārstēšanā, kas ir bio-psīcho-socialā un cognītvā ārstēšanas modelis. Bio nozīmē kādu paralēli esošu slimību. Tas nozīmē piegriezt uzmanību vispārējam veselības stāvoklim.

Galvenokārt tas nozīmē zāļu lietošanu.

Zāles var sadalīt trīs galvenās grupās:

- A. Medikācija pret neprātu (Anti-psychotic)
- B. Medikācija pret grūtsirdību
- C. Pretraīžu zāles (Anxiolytic vai anti-anxiety).

Šī apvienotā pieeja iedarbojas un daudzi slimnieki spēj kļūt veseli, pa lielākai daļai bez simptomiem, vai vismaz ar niecīgiem simptomiem un ir spējīgi turpināt normālu dzīvi. Ārstēšanos tomēr vajag turpināt ilgāku laiku, varbūt pat visu mūžu.

**Pirmā konkursa atbilde ir
tik vienkārša, ka jūs sev
spersit, ka tik lēti
palaidāt izdevību novinnēt
automašīnu!**

Gūtmanis ir vienīgais nosaukums kas neiederas, jo visi citi ir Latvijas augstāko kalnu nosaukumi, kamēr Gūtmanis, protams, ir ala. Rasmus atbilde, ka *Saulgrieži* neiederas, nav pareiza jo kaut *Saulgrieži* ir laika nozīmējums, tas ir arī kalns. Lidiņas atbilde, ka *Ormanis* un *Gūtmanis* neiederas, jo tie ir vācu izcelsmes vārdi, nav pareizs, jo mēs meklējam tikai vienu nosaukumu kas neiederas. Tā kā jūs visi noteikti vēl vēlaties tikt klāt pie automašīnas, dodam jums atkal lielā vinnesta izdevību:

Bākūžu kalns
Bregža kalns
Dēlīņkalns
Egļu kalns
Gaiziņa kalns
Kamparkalns
Klēts kalns
Kīrmes kalns
Lielais Liepu kalns
Mākoņu kalns
Milzkalns
Nesaules kalns
Ormaņa kalns
Sauls kalns
Saulgriežu kalns
Škrudalienas kalns
Šlapjuma kalns
Smiltiņkalns
Vārdupes kalns
Zilaiskalns

3x3 saieta telpu
un vietu
nosaukumi pēmti
no Latvijas ceļu
kartes (1991.
gada izdevums).
Šie 20 kalni
ir starp
Latvijas 24
aukstākajiem
!

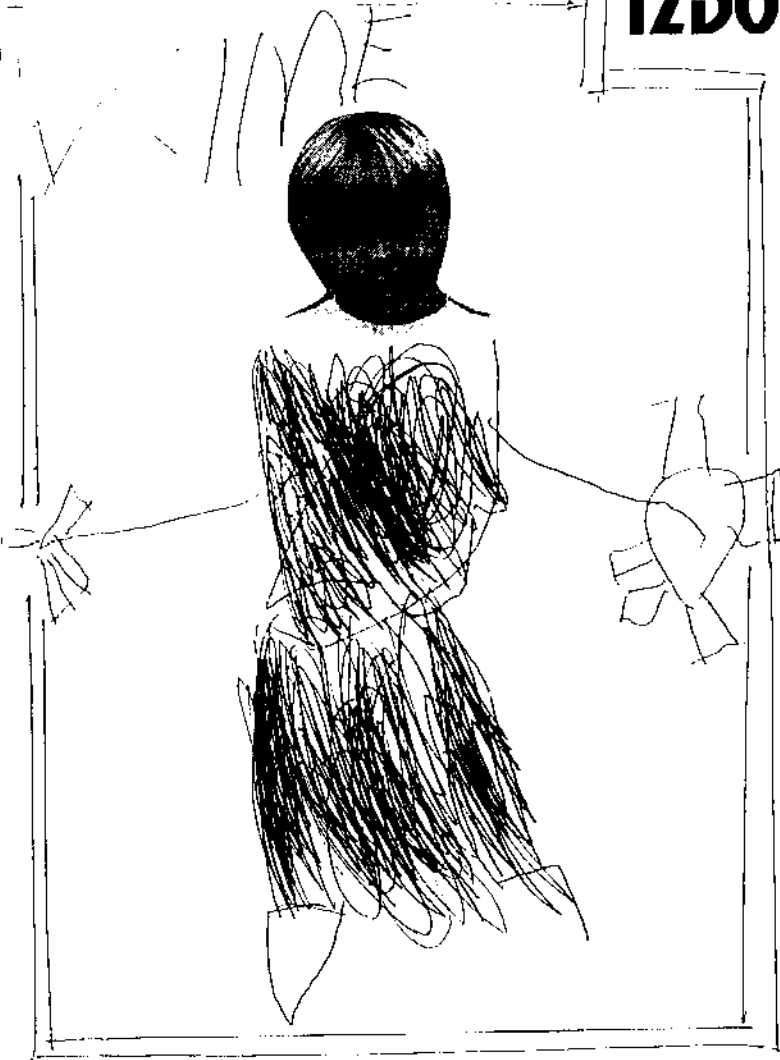
**Saliekiēt šos 20 kalnus
kārtībā no
visaukstākajā līdz
viszemākajam!**

Palīdzēsīm:

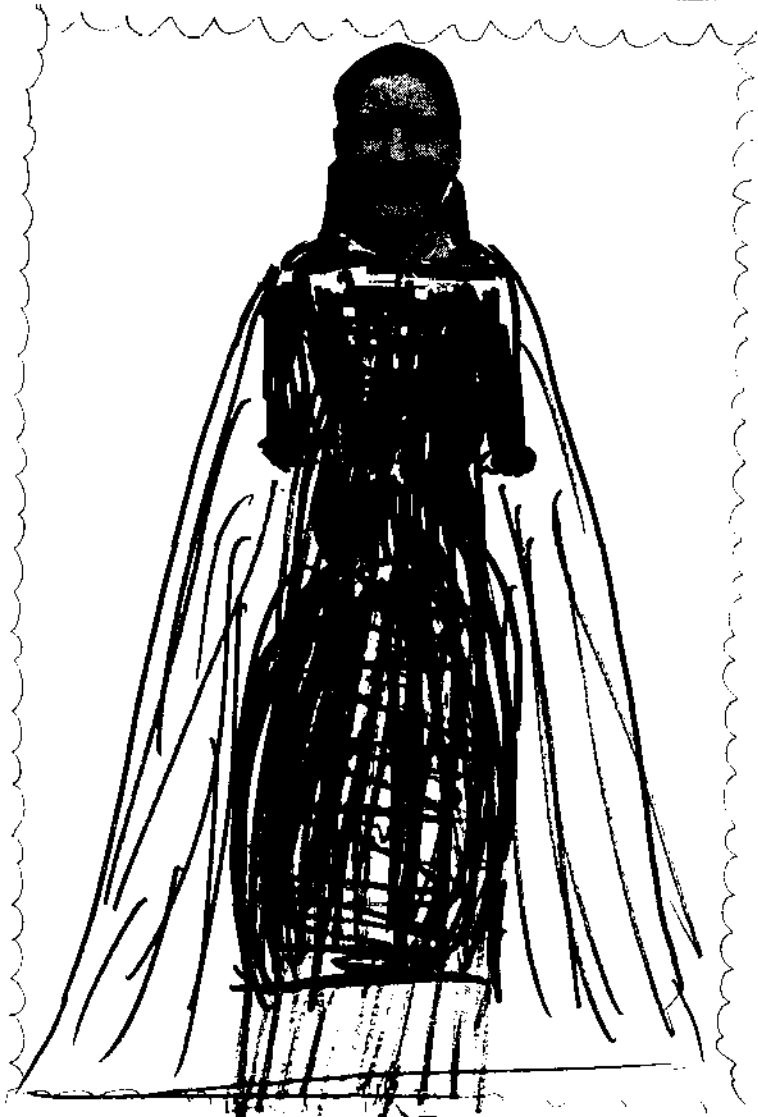
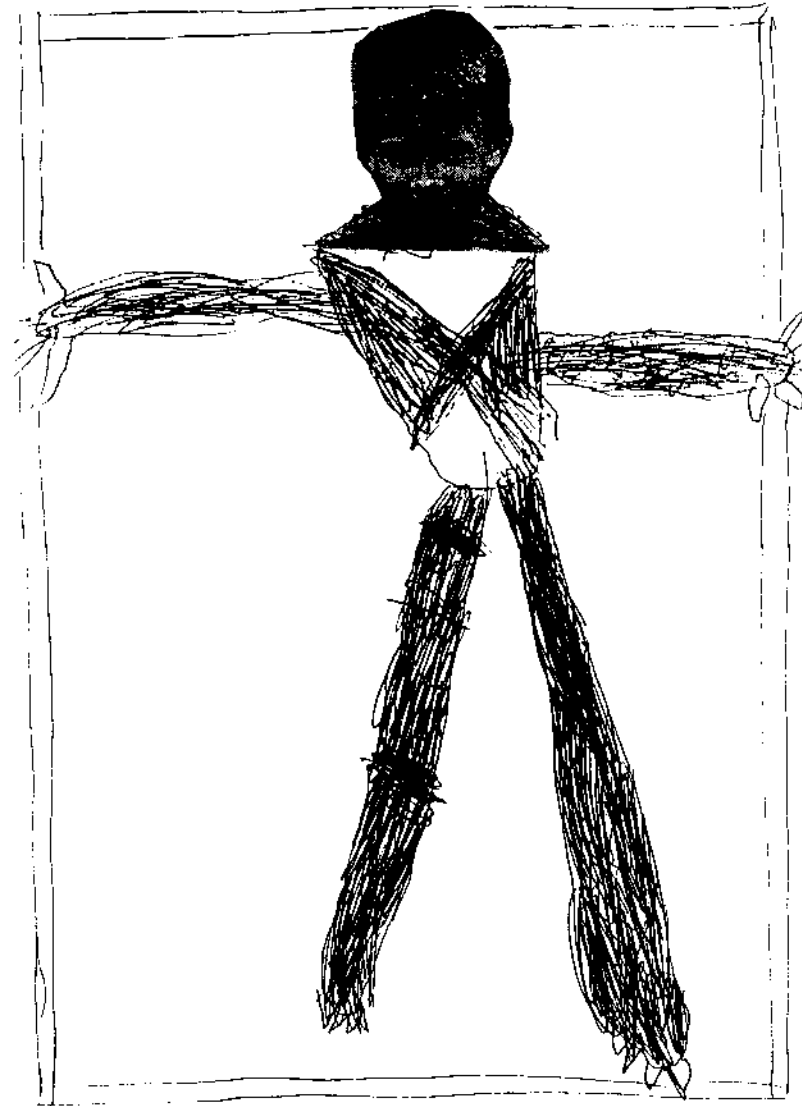
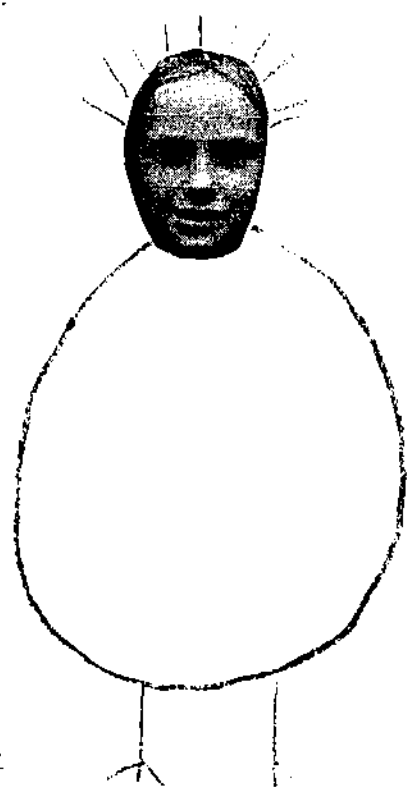
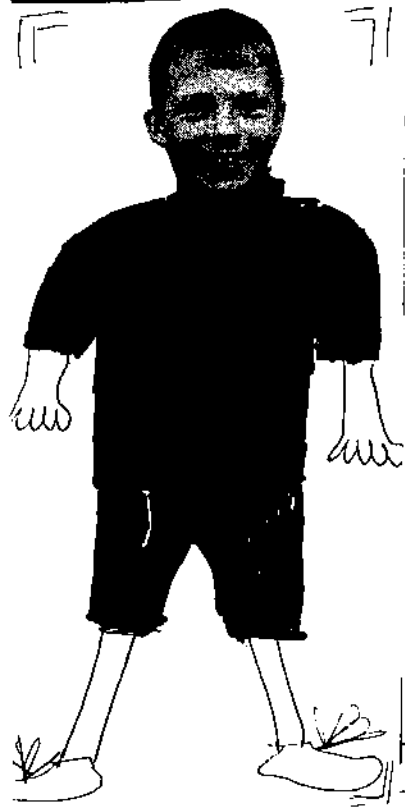
Galziņš ar 312 metriem ir augstākais
Milzkalns ar 113 metriem ir zemākais.

IZDOMA!

IZDOMA!

SVARĪGĀKIE 1999. GADA NOTIKUMI DZĪVES MARATONĀ

No 30 decembra Neatkarīgās Rīta Avīzes

Par šo tematu runās Ulda Ozoliņa pudurī Politiskā Latvija

1 Beidzot arī Latvijā, Valsts Hematoloģijas centrā, radīta iespēja veikt **KAULU SMADZENU TRANSPLANTĀCIJU**. Tas ir pavērsiens visā onkoloģijas un hematoloģijas attīstībā Latvijā. Jaunā perifērisko cilmes šūnu un kaulu smadzeņu transplantācijas aparatūra dos izdzīvošanas iespēju daudziem onkoloģiskajiem un ļaundabīgo asins slimību slimniekiem, kam agrāk atlika vai nu mēģināt savākt milzīgu summu operācijai ārzemēs, vai ļauties liktenim. Pagaidām plānots izdarīt autologo transplantāciju, pāršadot paša slimnieka veselās šūnas, bet vēlāk tiks sākti arī donora šūnu transplantācija.

2 Latvijā pazīstamais alpīnists, Kalnu fonda pārstāvis **ILGVARS PAULS**, kļuvis par pirmo latvieti, kuram izdevies realizēt septiņu virsotņu programmu - sasniegt visu pasaules kontinentu augstākās virsotnes. Visā pasaulē tas izdevies tikai 28 cilvēkiem, un ar savu veikumu I. Pauls Latvijas vārdu ierakstījis pasaules alpīnistu elites grāmatā. Vēl nesen I. Pauls Neatkarīgajai atzinās: «Kalni ir mana dzīve. Tagad esmu uz viļņa, un būtu mulķīgi teikt: tā, veči, tagad gribu noslikt.»

3 Starptautiskais teātra festivāls **HOMO NOVUS** Rīgā pulcēja ne tikai teātru kolektīvus no visas Eiropas, bet arī daudzus starptautiski atzītus režisorus un kritiķus, kurus festivāla kurators Pēteris Krilovs manījis spietojam un ik pa brītiņam izčukstam kādu atzinīgu frāzi. Savukārt teātra sezonas grandiozākais projekts ir Māras Zālītes un Jāņa Lūsēna rokopera **KAUPĒN, MANS MĪLAIS!** Valda Lūriņa režijā, izrādē piedalās arī grupa Līvi. Galvenās lomas tajā spēlē mūziķi Zigfrīds Muktupāvels un grupas Tumsa līderis Mārtiņš Freimanis.

4 Gads bijis visai dzīvelīgs tā sauktās vieglās mūzikas apcirkņos - pašlaik populārākā latviešu grupa **PRĀTA VĒTRA** jeb *Brainstorm* drošu roku izcirtusi logu uz Eiropu, ar labu debiju visus šogad pārsteidza **THE HOBOS**, latvju zemi ar savu koncertu aplaimoja **BRAIANS ADAMSS**, joprojām elpo populārais festivāls **LIEPĀJAS DZINTARS**, kā arī tika iestādītas starptautiskā mūzikas industrijas foruma **FORTE RĪGA** saknes.

5 Venēcijas biennālē, vienā no lielākajām mākslas izstādēm pasaulē, pirmo reizi piedalījās arī Latvija, kuru pārstāvēja mākslinieki Anita Zabiļevska, Ojārs Pētersons un fotogrāfe Inta Ruka. Tieši viņas fotogrāfija bija redzama uz San Giovanni Novo baznīcas fasādes. Latvijas ekspozīcijas kodolu veidoja **INTAS RUKAS fotogrāfiju sērija Mani lauku ļaudis**, kas tapusi Balvu rajona Naudaskalna pagastā. Tieši tur māksliniece 20 gadu fotogrāfējusi vienus un tos pašus cilvēkus.

6 Literatūrā esam tapusi bagātāki ar pamatīgu pētījumu par latviešu ievērojamo literātu Raini - **ROALDA DOBROVENSKA** darbu **RAINIS UN VIŅA BRĀĻI**. Ievērojams ir fakts, ka atklājumiem bagātīgo pētījumu veicis krievu rakstnieks, kura darbi par krievu komponistiem Borodinu un Musorgski izdoti Krievijā milzu tirāžās. Pats rakstnieks smeļ, ka grāmata vēl nav iznākusi, vienīgi - tās tulkojums latviešu valodā.

7 Bagātīgajā mūzikas dzīvē brīnišķīgu viesmākslinieku koncertu tepat Latvijā un latviešu autoru darbu pasaules pirmatskaņojumu vidū īpaši nozīmīgs **PIRMAIS PASAULES MŪZIKAS FESTIVĀLS**, it sevišķi Ilgu mūzika. Pasaulē etniskā mūzika dzīvo jaunās skaņās gluži kā līvu dziesmas ar igauņu rok-mūziķu regeja un džeza ritmiem. Vai šis vienreizīgais koncerts būs notikums arī turpmāk, rādīs laiks.

8 **5. MODES ASAMBLEJA** - vairāk nekā 30 dizaineru kolekcijas, milzum daudz modeļu un tērpu, modes dižgaņ. Vienam cilvēkam būt visos pasākumos nebija pa spēkam, tāpēc bija jāizvēlas piemērotākais - vēl nepazīstamo talantu novatorisma pilnie šovi, savu vārdu apliecinājušo dizaineru skates, dižgaru parādes Operā, biznesa konference viesnīcā Radisson SAS - vai bohēmiskās Modes asamblejas garša Pepsi Forumā.

9 Latvijas kino savus cienītājus ir gan priecējis, gan skumdinājis. **JĀNIS STREIČS** sāka uzņemt filmu Pagastmājas mistērija, bet naudas trūkuma dēļ jau vairākus mēnešus tās uzņemšana ir pārtraukta. Savukārt skaļākais realizētais kinoprojekts, kas vēl nepabeigts jau tika nogādāts Kannu kino tirgū un kurā bez Latvijas iesaistīta arī Igaunija, saistīts ar triloģijas Trīs stāsti par... pirmizrādi. Latviešu režisora **ASKOLDA SAULĪŠA** veikums šajā triloģijā Tristāns un Izolde skatītājus kairinoši intriģēja, bet kritiķus ļo-o-oti kaitināja.

10 Masu izklaides industrijas sastāvdaļa televīzija Latvijā izcēlās ar sīvu konkurences cīņu visai šaurā un vienlaikus visaptverošā jomā - ziņās. Latvijas Televīzijas un LNT sāktais **ZIŅU KARŠ** - kad abas TV kompānijas gaisā palaida stundu garas ikvakara ziņas, turklāt daļēji viena otru pārklājot - pagaidām vēl nav beidzies. Taču nenoliedzams ir fakts, ka **BAIBAS STRAUTMANES** darbs zilajā ekrānā svaru kausus nedaudz nosvēris par labu LTV, kas plāno ieviest abonentmaksu.

5. janvāra Ziņas no Latvijas

2000 GADS - LATVIEŠU TAUTAS GADS.

<<NRA>>. Pasaules Brīvo latviešu apvienība (PBLA) 2000. gadu izsludinājusi par Latviešu tautas dzīvā spēka saglabāšanas un atjaunošanas iesākuma gadu, informēja PBLA Latvijas birojs. Tas izsludināts, lai pievērstu sabiedrības uzmanību latviešu izdzīvošanas problēmai. PBLA aicina Latvijas Saeimu un valdību, kā arī katru latvieti veltīt šim mērķim ne tikai domas un lūgšanas, bet arī darbu un līdzekļus. "Ar Dieva palīgu gādāsim saules mūžu latviešu ģimenei un saules mūžu latviešu tautai!" teikts PBLA valdes rezolūcijā.

LATVIJĀ VIESSTRĀDNIKI STRĀDĀ VADOŠOS AMATOS.

<<NRA>>. Gada laikā Rīgā būtiski palielinājies viesstrādnieku skaits. 1999.gadā tika izsniegtas 1125 darba atļaujas ārvalstniekiem, bet 1998.gadā darba atļaujas saņēma 472 viesstrādnieki, ziņo LETA. Viesstrādnieku skaita palielināšanās tiek saistīta ar relatīvi labvēlīgiem ekonomiskajiem apstākļiem, jo Latvijā viesstrādniekiem ir lielākas iespējas nekā ārvalstīs lielās konkurences dēļ.

Viesstrādnieki Latvijā galvenokārt tiek nodarbināti vadošos amatos, pārsvarā tie ir firmu vadītāji un prezidenti. Bezmaksas darba atļaujas, ko izsniedz augstskolu pasniedzējiem, laulātajiem un starpvalstu līguma ietvaros strādājošajiem, pērn saņēmuši 259 ārzemnieki. 1998.gadā bezmaksas darba atļaujas izsniegtas tikai 90 personām.

Par viesstrādniekiem izsniegtajām darba atļaujām Valsts sociālās apdrošināšanas budžetā pērn tika ieskaitīti 244 225 latī, bet 1998.gadā - 76 550 latī. Viena atļauja vidēji maksā 323 latī. Par pērn saņemtajām atļaujām viesstrādnieki vēl nav samaksājuši 24 480 latu.

VĪTOLS: SITUĀCIJA AR PEDAGOGIEM - PENSIONĀRIEM NAV TIK KRITISKA KĀ PROGNOZĒTS

RĪGA, JAN 05, BNS - Situācija ar pedagogiem pensionāriem, kuri vēlas aiziet no darba mācību gada vidū pensijas likuma grozījumu dēļ, nav tik kritiska kā varēja prognozēt. Tā trešdien intervijā Latvijas radio sacīja izglītības un zinātnes ministrs Māris Vītols. Viņš informēja, ka no 29 198 Latvijas skolu skolotājiem šobrīd uzrakstījuši atlūgumus apmēram 257 pedagogi un sagaidāms vēl neliels viņu skaita pieaugums. Tādejādi mācību gada vidū no darba aizgājošo skolotāju skaits būs apmēram 1% no kopējā. "Šī situācija nav tik kritiska, kā prognozēja oktobrī, novembrī," sacīja Vītols. Viņš atgādināja, ka izvēle pedagogiem jāizdara līdz 1.februārim, bet janvārī viņi saņems pilnu pensiju un arī algu. Vītols atzina, ka jārēķinās ar faktu, ka daļa pedagogu savu lēmumu atlikuši līdz mācību gada beigām, lai mazāk ciestu skolēni.

DRAUD UZSPRIDZINĀT VILCIENU DEPO RĒZEKNĒ

RĒZEKNE, JAN 05, BNS - Kāda anonīma sieviete, piezvanot uz vilcienu depo, otrdien dežurāntam draudējusi uzspriecināt ēku, ja pēc divām stundām netiks izpildīti viņas nosacījumi, BNS informēja Rēzeknes transporta policijas priekšnieks Vladimirs Kairovs. Dežurants pastāstījis, ka sieviete piezvanījusi pulksten 18.10, bet nosacījumus nav paspējusi pateikt, jo nometusi klausuli.

Vilcienu depo atrodas netālu no dzelzeļa stacijas Rēzekne - 1, tālab no stacijas tika evakuēti cilvēki. Operatīvā grupa ar suņiem un ugunsdzēsēji nekavējoties pārmeklēja visu apdraudēto teritoriju, bet spridzekli neatrada. Uz aizdomu pamata aizturēta kāda 27 gadus veca rēzekniete, kas ir trešās grupas invalīde. Trešdien viņu nopratinās, pēc tam lems par krimināllietas ierosināšanu.

KRIEVIJAS SAULES APTUMSUMS ZIEMEĻKAUKĀZĀ

RĪGA, JAN 05 NRA (Neatkarīgā Rīta Avīze) - REDAKCIJAS KOMENTĀRS - Krievijas armijai nākas piedzīvot atkārtotu 1996. gadu. Šāds secinājums rodas pats no sevis, no dažādiem masu informācijas līdzekļiem uzzinot par čečenu kaujinieku pēkšņajiem panākumiem jaunā gada pirmajās dienās - kalnieši atguvuši kontroli pār četriem ciemiem, kurus bija ieņēmusi (vai it kā bija ieņēmusi) Krievijas armija.

Notikušais lielā mērā atgādina 1996. gadu, kad prezidenta vēlēšanu priekšvakarā visa Krievzeme uzzināja par savas armijas lielo uzvaru - ieņemta Groznija (Džohargala). Pavisam Neilgs laiks bija vajadzīgs, lai sāktos atplūdi. Čečenu kaujinieki dažu dienu laikā pilsētu atguva, un militārie eksperti vēl tagad strīdas, vai vainojama krievu generāļu neprasme karot vai Aslans Mashadovs un viņa

Turpinājums 11. lapas pusē

CIK SPĒDAMS, LASI GRĀMATAS!

Tiem, kas vēlas iepazīties ar jaunāko latviešu literatūru (prozu), ieteicu sekojošās grāmatas:

Divi, pavisam atšķirīgi, postmodernisma paraugi –

Aivara Ozoliņa 'Dukts' (1991); lasāms tikai fanātiķiem.

Visvalža Lāma 'Kēves dēls Kurbads' (romāns, 1992).

'Vecmeistaru' darbi –

Zigmunda Skujiņa 'Stāstītāja svētdiena' (īsprozas izlase, 1994).

Zigmunda Skujiņa 'Miesas krāsas domino' (romāns, 1992).

Alberta Bela 'Latviešu labirints' (romāns, 1998).

Ilzes Indrānes 'Putnu stunda' (romāns, 1996).

Andra Kolberga 'Meklējiet sievieti' (kriminālromāns, 1996)

'Ārlatvieša' romāns –

Jura Roziša 'Kuņas dēls' (1995)

Jaunāku latviešu darbi –

Gundegas Repšes 'Septiņi stāsti par mīlu' (1992);

iespiesti arī G.Repšes un A.Rožkalnes grāmatā 'Poētiskā anatomija' (1999)

Gundegas Repšes 'Sarkanais' (romāns, 1998)

Jāņa Vēvera 'Spoguļu vīns' (romāns, 1995)

Arvja Kolmaņa 'Greniāna jeb ceturtā versija' (īsproza, 1995)

Jāņa Einfelda 'Cūku grāmata' (romāns, 1996)

Noras Ikstenas 'Maldīgas romances' (īsproza, 1997)

Noras Ikstenas 'Dzīves svinēšana' (romāns, 1998)

Paula Bankovska 'Laiku grāmata' (romāns, 1997)

Vēl varu ieteikt romānu par 9. Gadsimtu 'Kuršu vikings' (1998); viens no autoriem ir Valdis Rūmnieks, otra autora vārdu patlaban neatceros.

Kārlis Ābele

5. janvāra Zinas no Latvijas (turpinājums)

viņa padotie patiesi ir ģeniāli karavadoņi. Šī ciematu atkarošana dažos aspektos atšķiras no iepriekšējā kara, jo tā notika pirms prezidenta vēlēšanām. Pirmkārt, tā var ietekmēt Krievijas prezidenta amata reālākā kandidāta premjerministra Vladimira Putina popularitāti, jo premjers nekad nav slēpis, ka Čečenijas problēmu atrisinājumu galvenokārt saskata militārā spēka izmantošanā. Otrkārt, tas kārtējo reizi grauj Krievijas ģeneralitātes autoritāti. Ģenerāļi un viņu padotie vispirms praktiski ievieša militāro cenzūru: vēstīja tikai par panākumiem, bet neminēja zaudējumus (pieminēšanas gadījumā tie vienmēr bija minimāli). Savukārt čečenu vēstījumi tika dēvēti par Gebelsa cienīgu propagandu. Veikt neatkarīgus žurnālistu pētījumus praktiski nav iespējams. Atcerēsimies Latvijas žurnālistu Ati Klimoviču, ko Ziemeļkaukāzā vairs negrib redzēt. «Žurnālista drošības dēļ» viņam var atteikt vīzu iebraukšanai Krievijā. Treškārt, arvien vairāk kļūst skaidrs, ka Krievijas armijas uzvaras galvenais garants ir izdedzinātas zemes taktika.

5 JANVĀRA LAIKRAKSTU APSKATS

VS, JA, B&B, RESPUBLIKA, NRA, DIENA. Decembrī veiktā firmas "SKDS" aptauja par partiju popularitāti liecina, ka līdere joprojām ir Tautas partija ar 19,3%, tai seko Latvijas Sociāldemokrātiskā strādnieku partija ar 14,2%. Trešajā vietā palikusi apvienība "Tēvzemei un brīvībai/LNNK" ar 11,0%, kas ir par 2,1% mazāk kā iepriekšējā mēnesī.

NRA. Pasaules Brīvo latviešu apvienība (PBLA) 2000.gadu izsludinājusi par Latviešu tautas dzīvā spēka saglabāšanas iesākuma gadu. Tas darīts, lai pievērstu uzmanību latviešu izdzīvošanas problēmai, informē PBLA.

Muižu pilis.

Latvijas teritoriju iekaroja pāvesta pasludinātajā krusta karā. Zemes kungi bija ordenis un Kursas un Rīgas bīskapi. Viņi savas iegūtās teritorijas izlēņoja saviem vasaļiem. Tie bija bruņinieki, ordeņa brāļi un arī agrākie virsaiši kas bija padevušies iebrucējiem. Vasaļiem, kuri saņēma zemi lietošanā uz mūžu, bija jākalpo lēņa kungam ar militāro dienestu. Kara gadījumā viņiem bija jāšūta bruņās tērpti vīri uz bruņām tērpta kumeļa aizstāvēt savu zemes kungu.

Ar 16. gadu simteni vasaļi pārņēma agrākās ordeņa un bīskapiju pilis un sāka savās lēņu zemēs izveidot muižas. Pastāvēja bruņinieku, kroņa un mācītāju muižas.

1920. gada zemes reformas tika reģistrētas 1479 muižas, 294 piemuižas, 171 mācītāju muižas un 1203 kungu mājas. Vidzemē bija 608 bruņinieku muižas ar pāri par 3 miljonu hektāru kopplatību, kas sastādīja 77% no visas izmantojamās zemes. Kurzemē tika reģistrētas 48 muižas ar 96 000 hektāru kopplatību. Ne visi muižnieki bija tik bagāti kā Dundagas īpašnieks, kam, bez Dundagas, vēl piederēja 14 piemuižas ar 66 000 hektāru kopējo platību. Baronam fon Volfam piederēja 36 muižas un 50 piemuižas ar 290 000 hektāru kopējo platību.

1905. gadā muižniekiem piederēja 83% no visas privātās zemes. Pastāvēja nolikums, ka, ja muižnieka zemes īpašums ir mazāks nekā 134 hektāri, viņš zaudēja bruņinieka statusu. Revolūcijas laikā no 1905. līdz 1907. gadam nodedzināja 102 muižas.

Daudzas muižu pilis saglabājušās. Par tām var lasīt Daiņa Bruģa grāmatā: Historisma pilis Latvijā.

Viens no Medemu dzimtas īpašumiem, Elejas muižas pils, ir sabrukusi. Par muižas grezno iekārtu un dzīves veidu stāsta dzimtas chronika.

Bornsmindes muižas īpašnieki fon Šepingi savā muižā valdīja 400 gadus. 1590. gadā tiek uzcelta pirmā mūra māja Zemgalē. 1701. gadā zviedru karaspēks to nodedzināja. 1760. gadā uzcēla lielu kungu māju ar mezonīna jumtu un manteļskursteni. Četrdesmit gadus vēlāk māju pārbūvē uzliekot otro stāvu ar rezalītiem abos galos. Pēc 75 gadiem, sekojot gotiskā stila atdzimšanai, notiek pārbūve ar gotisko ieeju un trepēm un torni vienā mājas galā virs kura plivoja dzimtas karogs. Tajā laikā dzimtai piederēja vēl četras muižas un vairākas piemuižas. Krievijas revolūcijas laikā fon Šepings Maskavā nomira badā, divus vecākos dēlus nošāva komunisti bet jaunākais nomira 1939. gadā koncentrācijas nometnē Vācijā. 1921. gadā muižas komplekss sastāvēja no 25 ēkām.

Ungurmuižas Kampenhauzeniem piederēja pāri par 23 000 hektāru zemes. Ungurmuižas kungu māja bija vienkārtīga ar mezonīnu un nelielu pagrabu. Plāns bija vienkāršs ar kungu un kalpotāju telpām ciešā tuvumā. Ēka pastāv vēl šodien ar krāšņu liepu parku un apstādījumiem visapkārt. Lai gan ģimene piederēja pie vecākajām bruņniecības dzimtām, tā bija brāļu draudzes ideju piekritēji un bija tuvu saviem zemniekiem. Ģimenes galvu nošāva lielnieki 1919. Gadā, bet sieva mira negadījumā 1942. gadā Vācijā.

Daudzas muižu pilis šodien tiek lietotas skolu vai kultūras namu vajadzībām, kas nodrošina viņu uzturēšanu kā mūsu vēstures liecības.

Latvijas greznākās pilis, Jelgavā un Rundālē, kaut celtas uz agrāko muižu pamatiem, savu patreizējo formu ieguva kā Kurzemes hercoga rezidences un cara laika pārvaldes centri.

Šodienas 3x3 programma

piektdien, 7. janvārī

7.15 - 7.45	Rīta vingrošana	
7.45 - 8.00	Lūgšana	<i>Lielā liepā</i>
8.00 - 9.00	Brokastis	
9.00 - 10.00	Referāts – Vecas sāpes, jaunas zāles: Linda Graudiņa	<i>Lielā liepā</i>
10.15 - 12.15	RĪTA IEVIRZES	
12.30 - 13.30	Pusdienas	
14.00 - 14.45	Referāts - Latviešu valoda un literatūra: Kārlis Ābele	<i>Lielā liepā</i>
15.00 - 17.00	PĒCPUSDIENAS IEVIRZES	
17.15 - 18.00	PUDURI	
18.00 - 19.00	Vakariņas	
19.00	Bērnu deju priekšnesumi	<i>Gaiziņā</i>
	Izstādes atklāšana	<i>Gaiziņā</i>
	Atvadu un liksmju vakars	<i>Lielā liepā ar turpinājumu Gaiziņā</i>

Rītdienas programma

Sestdien, 8. janvārī

7.15 - 7.45	Rīta vingrošana	
7.45 - 8.00	Lūgšana	<i>Lielā liepā</i>
8.00 - 9.00	Brokastis	
9.00 - 10.15	Pakošanās	
10.15 - 10.30	Atspirdzinājumi	
10.30 - 11:30	3x3 pārskats un kritika	
11.30 - 12.00	Slēgšana	
12.00	Pusdienas un aizbraukšana	

2000. g. 3x3 Zolītes Turnīra Fināls

Pēc sīvām cīņām un bez asins izliešanas, ir beidzies Zolītes turnīrs

1. vietā	Debija Kapele	+32	3. vietā	Inta Rudaka	- 8
2. vietā	Ieva Šaule	+16	4. vietā	Andis Graudiņš	- 40

Apsveicam jauno zolītes čempioni!